

P7_TA(2013)0101

Irakas: sunki mažumų grupių, ypač Irako turkmėnų, padėtis

2013 m. kovo 14 d. Europos Parlamento rezoliucija: Irakas: sunki mažumų grupių, įskaitant Irako turkmėnus, padėtis (2013/2562(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Irako, būtent į savo 2006 m. balandžio 6 d. rezoliuciją dėl asirų bendruomenės¹ ir į savo 2010 m. lapkričio 25 d. rezoliuciją dėl išpuolių prieš krikščionių bendruomenes²,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Irako Respublikos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą ir į savo 2013 m. sausio 17 d. rezoliuciją dėl ES ir Irako partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo³,
- atsižvelgdamas į Komisijos bendrą strateginį dokumentą dėl Irako (2011–2013 m.),
- atsižvelgdamas į Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės ir Komisijos pirmininko pavaduotojos Catherine Ashton 2013 m. sausio 25 d. pareiškimą dėl neseniai įvykusių daugybės teroristinių išpuolių Irake,
- atsižvelgdamas į Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės ir Komisijos pirmininko pavaduotojos Catherin Ashton 2013 m. sausio 24 d. deklaraciją dėl žudynių laidotuvių metu Tuz Churmato mieste,
- atsižvelgdamas į Tarptautinį susitarimą su Iraku, kurį 2007 m. inicijavo JT generalinis sekretorius Ban Ki-moon ir Irako ministras pirmininkas Nouri al-Maliki ir kuriame pasižadama ginti skurdžių ir pažeidžiamų asmenų grupes nuo nepritekliaus ir bado,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų pagalbos misijos Irake (UNAMI) ir Komisijos 2012 m. gruodžio 19 d. bendrai pristatytą pranešimą apie žmogaus teises Irake 2012 m. sausio – birželio mėn.,
- atsižvelgdamas į JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro Navi Pillay pranešimą spaudai, kuriame pranešama, kad mirties bausmių skaičius 2012 m. ir tai, kaip jos buvo atliktos didelėms grupėms žmonių, yra labai pavojinga, to negalima pateisinti ir tai kelia pavojų itin pakenkti dalinei ir bandomajai pažangai įgyvendinant teisinės valstybės principus Irake,
- atsižvelgdamas į JT generalinio sekretoriaus Ban Ki-moono 2013 m. sausio 25 d. pareiškimą, kuriuo jis tvirtai pasmerkė neseniai įvykčius teroristinius išpuolius Irake, kurių metu žuvo šimtai žmonių ir dar daugiau buvo sužeista,
- atsižvelgdamas į 1981 m. JT deklaraciją dėl visų formų netolerancijos ir diskriminacijos religijos ir įsitikinimų pagrindu panaikinimo,

¹ OL C 293 E, 2006 12 2, p. 322.

² OL C 99 E, 2012 4 3, p. 115.

³ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0022.

- atsižvelgdamas į 1966 m. Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, kurį Irakas ratifikavo,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 122 straipsnio 5 dalį ir 110 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi Irakas ir toliau susiduria su rimtomis politinėmis, saugumo ir socialinėmis bei ekonominėmis problemomis ir kadangi šalies politinė padėtis yra labai suskaldyta ir išvarginta smurto ir tuo labai kenkiama teisėtiems Irako gyventojų siekiams, susijusiems su taika, klestėjimu ir tikru perėjimu prie demokratijos;
- B. kadangi Irako konstitucija užtikrinama visų šalies piliečių lygybė prieš įstatymą, būtent pagal 125 straipsnį užtikrinamos įvairių tautybių, kaip antai turkmėnai, chaldėjai, asirai ir kitos tautybės, administracinės, politinės, kultūrinės teisės ir teisė gauti išsilavinimą, ir kadangi Kurdistano regiono konstitucijos, įsigaliojusios 2009 m., 31 straipsniu užtikrinamas turkmėnų, arabų, chaldėjų, asirų, sirų, armėnų bei kitų esančių Kurdistano piliečiais nacionalinis, kultūrinis ir administracinis autonomiškumas atstovaujant gyventojų daugumai;
- C. kadangi 2012 m. balandžio 9 d. Irako parlamentas patvirtino Vyriausiąją nepriklausomą žmogaus teisių komisiją, kuri, nors dar neveikia visu pajėgumu, yra pirmoji nepriklausoma žmogaus teisių komisija šalies istorijoje;
- D. kadangi vesdamas politinį dialogą su Irako partneriais Parlamentas pagrindinį dėmesį skiria žmogaus teisių padėčiai Irake, nes ji ir toliau kelia rimtą susirūpinimą dėl nepatenkinamos pažeidžiamų asmenų grupių, įskaitant mažumas, padėties;
- E. kadangi ES ir Irako susitarime, ypač sąlygoje dėl žmogaus teisių, pabrėžiama, kad vykstant ES ir Irako politiniam dialogui didžiausias dėmesys turi būti skiriamas žmogaus teisėms ir demokratinių institucijų stiprinimui;
- F. kadangi Irake nuo seno gyveno įvairios etninių ir religinių mažumų grupės, įskaitant turkmėnus, krikščionis, kurdus, šabakus, mandėjus, armėnus, jezidus, bahajus, juodaodžius irakiečius, asirus, žydus, palestiniečius ir kitus;
- G. kadangi Irako tautinėms mažumoms buvo taikomos asimiliavimo priemonės ir jiems nepakankamai atstovaujama Irako vyriausybėje bei susijusiose institucijose; kadangi dėl šios priežasties atitinkamų Irako mažumų grupių gyventojų pastaraisiais metais smarkiai sumažėjo, nes daugelis jų išvyko iš šalies, o kiti buvo priversti persikelti į kitą vietą Irake;
- H. kadangi manoma, kad turkmėnai yra trečioji pagal dydį etninė grupė Irake; kadangi tarp turkmėnų ir kurdų vyko ginčai dėl Kirkuko – regiono, kuriame daug naftos ir kitų gamtos išteklių, ir turkmėnai patyrė kurdų pajėgų ir arabų ekstremistų grupuočių išpuolių ir pagrobimų; kadangi sunitai ir šiitai turkmėnai buvo kaltinami religiniu fanatizmu;
- I. kadangi neseniai buvo eskaluoti vykstantys ginčai tarp Irako centrinės valdžios ir Kurdistano regioninės valdžios ir tai daro neigiamą įtaką saugumo padėčiai regione bei kelia grėsmę ramiam įvairių etninių grupių, būtent kurdų, arabų ir turkmėnų, gyvenimui kartu;
- J. kadangi be nesutarimų dėl teritorijos šiaurės Irake taip pat įvyko, kaip manoma, religinio pobūdžio išpuolių, kurių metu dažnai šiitų gyventojus užpuola sunitų grupės; kadangi

2012 m. gruodžio 31 d. šiitų religinės šventės metu buvo nužudyti 39 piligrimai; kadangi 2013 m. sausio 23 d. išpuolio šiitų mečetėje Tuz Churmate, Ninevijos provincijos mieste šiaurės Irake, dėl kurio ginčijasi Irako vyriausybė ir Kurdistano regioninė valdžia ir kuriame gyvena daug turkmėnų, metu žuvo mažiausiai 42 žmonės ir 117 žmonių buvo sužeisti;

- K. kadangi nepaisant to, kad itin pagerėjo saugumo padėtis, Irako gyventojų patiriamas smurtas vis dar nepriimtinais aukšto lygio, kasdien pranešama apie sprogdinimus ir susišaudymus; ir kadangi dėl nuolatinės įtampos ir smurto daugelis irakiečių negali būti tikri dėl savo ateities ir neįmanoma skatinti ekonominės ir socialinės visų Irako gyventojų integracijos;
1. labai susirūpinęs dėl to, kad vis daugėja Irako civilių gyventojų patiriamo smurto atvejų, visų pirma tarp sunitų ir šiitų, taip pat išpuolių ypač prieš pažeidžiamas grupes, pvz., religines, etnines ir kultūrines mažumas, ir ragina Irako valdžios institucijas padidinti saugumą ir viešąją tvarką ir kovoti su terorizmu bei sektų smurtu visoje šalyje;
 2. smerkia 2013 m. sausio 23 d. išpuolį turkmėnų laidotuvių metu Tuz Churmato mieste, kai buvo laidojamas valstybės tarnautojas, į kurį buvo pasikėsinta prieš dieną, kurio metu žuvo mažiausiai 42 žmonės ir 117 žmonių sužeista, 2013 m. vasario 3 d. išpuolį, kurio metu įvykus savižudžių sprogdinimams prie policijos nuovados Kirkuke žuvo 30 žmonių ir 70 žmonių buvo sužeista, ir 2012 m. gruodžio 16 d. išpuolį, kurio metu buvo pagrobti du mokytojai turkmėnai, jie buvo nukankinti ir sudeginti gyvi;
 3. tvirtai smerkia visus teroristinius išpuolius ir reiškia užuojautą mirusiųjų ir sužeistųjų šeimoms bei draugams;
 4. reiškia didelį susirūpinimą, kad naujai atsiradusi nestabilumo ir religinio smurto padėtis Irake gali kelti pavojų būsimiems provincijos rinkimams, kurie įvyks 2013 m. balandžio 20 d., nes juos atidėjus iškiltų pavojus demokratiškesnei ir visa apimančiai valdymo struktūrai;
 5. apgailestauja, kad nepaisant to, kad konstitucijoje nurodomos turkmėnų ir kitų mažumų teisės, šios mažumos ir toliau patiria etninį ir religinį smurtą ir diskriminaciją;
 6. ragina Irako vyriausybę ir Kurdistano regioninę valdžią pasmerkti išpuolius ir atlikti visapusišką greitą neseniai įvykusių teroristinių išpuolių regione tyrimą, įskaitant neseniai įvykusį šiitų mečetės sprogdinimą Tuz Churmato mieste, kurio metu žuvo daugiausia žmonių, ir atsakingus asmenis patraukti baudžiamojon atsakomybėn;
 7. ragina Irako vyriausybę ir Kurdistano regioninę valdžią nedelsiant imtis veiksmų, kad būtų sumažintas teritorinis ginčas Ninevijos lygumoje, kad būtų pripažinta provincijoje esanti kultūrų, etninių grupių ir religijų įvairovė, ir kad būtų leista jos piliečiams laisvai pasirinkti tapatybę, įskaitant kalbą, religiją ir kultūrą;
 8. ragina Irako atstovų tarybos politines jėgas dalyvauti tikrame, visa apimančiame nacionaliniame dialoge siekiant užtikrinti veiksmingą demokratinį Irako valdymą bei gerbti individualias ir kolektyvines Irako piliečių teises; primygtinai ragina Irako vyriausybę įgyvendinti nacionalinį gyventojų surašymą, kuris buvo atidėtas neribotam laikui, kad būtų nustatytas turkmėnų ir kitų mažumų gyventojų skaičius;

9. ragina Irako vyriausybę ir visus politinius lyderius imtis reikalingų priemonių, kad visiems Irako piliečiams ir visų pirma pažeidžiamų etninių ir religinių grupių nariams būtų suteiktas saugumas ir apsauga; ragina vyriausybę nurodyti saugumo pajėgoms santūriai palaikyti teisėtvarką ir laikytis teisinės valstybės principų ir tarptautinių standartų;
10. šiomis aplinkybėmis palankiai vertina tai, kad pradėta įgyvendinti Irako teisingumo ministerijai pavaldžių sulaikymo centrų ir kalėjimų reorganizavimo ir atstatymo programą, ir tikisi, kad taip bus sustabdyti kankinimai ir Irake paplitęs nebaudžiamumas, kurį smerkia žmogaus teisių organizacijos;
11. labai apgailestauja dėl didelio mirties bausmių skaičiaus Irake, nes mirties nuosprendžiai dažnai priimami įvykdžius nesąžiningą procesą ir remiantis prisipažinimais, gautais panaudojant prievartą; nedelsiant prašo Irako vyriausybės paskelbti visų mirties bausmių moratoriumą siekiant artimoje ateityje panaikinti mirties bausmę;
12. pabrėžia, kad reikia užtikrinti, kad būtų imtasi koordinuotų Irako valdžios institucijų ir tarptautinių pagalbos organizacijų veiksmų, kad pažeidžiamoms grupėms būtų suteikta pagalba ir sukurtos sąlygos užtikrinti jų saugumą ir orumą, visų pirma vykdant iniciatyvas, kuriomis skatinamas visų religinių ir etninių Irako bendruomenių dialogas ir abipusė pagarba;
13. pabrėžia, kad svarbu įgyvendinant EUROJUST LEX iniciatyvas, jei galima, suteikti pakankamai reikšmingumo turkmėnų ir apskritai mažumų teisėms, ir palankiai vertina EUROJUST LEX misijos laimėjimus ir sėkmingą įgyvendinimą Irake;
14. reikalauja, kad ES ir Irako partnerystės ir bendradarbiavimo susitarime numatyta bendradarbiavimo taryba būtų naudojama kaip priemonė perduoti Irako pusei susirūpinimą dėl etninių ir religinių mažumų padėties šalyje;
15. ragina tarptautinę bendruomenę ir ES paremti Irako vyriausybę organizuojant taikius, laisvus ir sąžiningus regioninius rinkimus 2013 m. balandžio mėn.;
16. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei bendrai užsienio ir saugumo politikai, Tarybai, Komisijai, ES specialiajam įgaliotiniui žmogaus teisių klausimais, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Irako vyriausybei ir atstovų tarybai, Kurdistano regioninei valdžiai, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui ir Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybai.